

การตรวจสอบสุขภาพสัตว์เลี้ยง

หากท่านต้องการทราบว่าสัตว์เลี้ยงของท่านมีสุขภาพดีหรือไม่นั้น สามารถตรวจสอบเบื้องต้นด้วยตนเองได้ แต่แน่นอนถ้ามีข้อสงสัย ไม่สามารถตัดสินใจด้วยตนเองได้ การปรึกษาสัตวแพทย์จะเป็นทางออกที่ดีที่สุด

ลักษณะโดยทั่วไป

สัตว์เลี้ยงที่มีสุขภาพดี จะมีร่างกายที่ยืดหยุ่น หลังตั้งตรง ไม่โค้งงอ โคงลง หรือเอนเอียงไปข้างใดข้างหนึ่ง สามารถเคลื่อนไหวได้อย่างอิสระเสรีตามอารมณ์ของมัน (แต่น่าเสียดายที่ มีสุนัขหลายพันธุ์ถูกตัดหางออกตั้งแต่ มันยังเป็นลูกสุนัขได้แค่เพียง 2-4 วันเท่านั้น และแมวบางตัวก็เกิดมาไม่มีหางด้วย) อู้ง่ายจะต้องอยู่ตรงกับลำตัวและข้อเท้าหมุนไปมาได้ สามารถเดิน ขึ้น และนอน ได้ตามใจชอบโดยไม่ลำบาก หรือไม่มีสัญญาณว่ามันเจ็บปวด

ตา

ตาที่มีสุขภาพดีจะต้องชุ่มชื้นและไม่ขุ่นมัว สีกระจกตา (ฟิล์มใสที่เคลือบลูกตา) ไม่แตกต่างกัน และสามารถกลอกตาไปมาดูสิ่งรอบๆ ได้ ไม่มีขี้ตาหรือแผลหนองให้เห็น (แต่สุนัขสายพันธุ์จัมเปอร์แบนบางชนิด โดยปกติจะมีน้ำตาอยู่ตลอดเวลา) และไม่ควรมีหนังตาสีขาว (หนังตาที่สาม) ที่มุมขอบตา ลูกตาทั้งคู่มีสีและขนาดเท่ากัน และสามารถเปลี่ยนแปลงขนาดได้ตามปริมาณแสงเข้าออก

หู

หูที่มีสุขภาพดีจะต้องไม่มีกลิ่นไม่พึงประสงค์หรือไม่มีขี้หูมากเกินไป และสัตว์เลี้ยงไม่เกาหูบ่อยเกินไปเป็นประจำทุกวันจะต้องตั้งตรง (แต่อาจมีหลายสายพันธุ์ที่อาจจะมีหูตก) ไวต่อการรับเสียงรอบตัว และสามารถบอกอารมณ์ของสัตว์เลี้ยงได้

จมูก

เช่นเดียวกัน จมูกต้องไม่มีน้ำมูกและจะชื้นและเย็นอยู่เสมอ อย่างไรก็ตาม สุนัขหรือแมวอาจจะมีจมูกแห้งได้ในบางครั้ง ดังนั้น การที่มีจมูกแห้งอาจจะไม่ได้บ่งบอกถึงความเจ็บป่วยเสมอไป แต่การจาม ไอ และมีน้ำมูกนั่นถือว่าเป็นอาการที่บ่งบอกถึงอาการป่วย

ฟัน

ฟันที่มีสุขภาพดีจะขาว แข็งแรง เรียบลื่น ไม่มีร่องรอยของคราบหินปูนหรือแคลเซียม (ทาร์ทาร์) เกาะ เหงือกโดยรอบจะต้องแข็งแรงและมีสีชมพู ขอบเหงือกอยู่ชิดกับฟัน ไม่บวมแดงหรือมีเลือดออกตามไรฟัน แต่ในสัตว์บางชนิด อาจจะมีรอยด่างหรือจุดสีเข้มที่เหงือกได้

(ฟันของกระต่ายและหนูตะเภาจะโตขึ้นเรื่อยๆ ตลอดชีวิตของมัน แต่เมื่อใช้งานไปเรื่อยๆ ก็จะสึกกร่อนไปเองตามธรรมชาติ ทำให้มีความยาวที่พอเหมาะอยู่เสมอ แต่ถ้ามันไม่สึกกร่อนโดยธรรมชาติด้วยสาเหตุใดสาเหตุหนึ่ง ฟันที่ยาวขึ้นเรื่อยๆ นี้ จะก่อให้เกิดปัญหาในการกินและทำให้เกิดการติดเชื้อในช่องปากได้)

สภาพภายนอก

สัตว์เลี้ยงที่มีสุขภาพดีจะไม่อ้วนหรือผอมเกินไป มีไขมันใต้ผิวหนังปกคลุมกระดูกซี่โครงและกระดูกสะโพกอย่างพอเพียง เมื่อสัมผัสเบาๆ จะต้องรู้สึกถึง โครงสร้างกระดูกแต่ละชิ้นได้ แต่ถ้าสัมผัสแล้วหากกระดูกซี่โครงไม่เจอ แสดงว่าสัตว์เลี้ยงของคุณอ้วนเกินไป ซึ่งจะเป็นสาเหตุให้เกิดโรคร้ายแรงต่างๆ ตามมาได้

ผิวหนัง

ผิวหนังที่มีสุขภาพดีจะต้องเรียบลื่น สะอาด และยืดหยุ่น สีอาจจะแตกต่างได้จากสีชมพูไปจนถึงสีน้ำตาลอ่อน หรืออาจจะมีรอยด่างหรือจุดสีดำทั่วตัวได้ ผิวหนังไม่ควรมีรอยบวมแดง กัดไม่เจ็บ ไม่มีแผลฟกช้ำ ตกสะเก็ดหรือแมลงดูดเลือดต่างๆ เช่น เห็บ หมัด หรือเหา และไม่มีรอยด่างที่เห็นชัดเจน ซึ่งอาจจะเป็นสัญญาณบ่งบอกว่าเป็นโรคผิวหนัง เช่น โรคเรื้อน หรือเชื้อราต่างๆ หรือมีสาเหตุจากโภชนาการที่ไม่เหมาะสม

ขน

ขนที่มีสุขภาพดีจะต้องนุ่ม เป็นเงางาม และดูแข็งแรง ไม่ด้านหรือติดพันเป็นกระจุก หรือมีรอยด่าง ขนที่ขาดชีวิตชีวาจะบ่งบอกถึงการดูแลที่ไม่เหมาะสมรวมถึงการขาด โภชนาการที่ดีด้วย

อุจจาระ

สุนัขที่มีสุขภาพดีจะต้องขับถ่ายวันละครั้งหรือสองครั้งต่อวัน ปกติแล้วจะถ่ายหลังจากรับประทานอาหาร อุจจาระที่ดีจะมีลักษณะแข็ง แต่ไม่แข็งมาก และเป็นสีน้ำตาล ไม่ส่งกลิ่นเหม็นมากนัก (นอกจากอุจจาระของแมวที่มีสุขภาพดีมักจะมีกลิ่นแรง)

ปัสสาวะ

สัตว์เลี้ยงเพศผู้ปกติแล้วจะฉี่วันละหลายรอบ รอบละเล็กน้อย ตัวเมียจะตรงกันข้าม คือมันจะฉี่จนหมดกระเพาะวันละ 3-4 ครั้ง ปัสสาวะจะต้องสะอาด มีสีเหลืองจางๆ และแทบจะไม่มีกลิ่นเลย (นอกจากปัสสาวะของแมวตัวผู้ที่มีสุขภาพดีจะมีกลิ่นแรงมาก)

พยาธิลำไส้

สุนัขส่วนใหญ่จะมีพยาธิลำไส้ในตัวอยู่แล้ว ถ้ามีปริมาณน้อยมันก็จะไม่สามารถทำอันตรายสุนัขได้ เพราะร่างกายของสุนัขจะผลิตภูมิคุ้มกันที่สามารถควบคุมปริมาณพยาธิได้ อย่างไรก็ตาม การมีพยาธิจำนวนมากจะทำให้เกิดอันตรายต่อสัตว์เลี้ยง โดยเฉพาะลูกสุนัขหรือลูกแมว ซึ่งอาจจะทำให้เสียชีวิตได้ อาการที่บ่งบอกว่าสัตว์เลี้ยงเป็นโรคพยาธิลำไส้ เช่น อุจจาระเหลว หรือมีท้องร่วงบางครั้ง และมีเสมหะหรือเลือดปนออกมาด้วย สัตว์เลี้ยงไม่ยอมทานอาหาร น้ำหนักตัวลด ปวดท้อง โลหิตจาง และสุขภาพโดยรวมแย่ลง บางครั้งอาจจะเห็นไข่หรือตัวพยาธิในอุจจาระได้ ถ้ามีพยาธิตัวกลมมาก จะทำให้สุนัขท้องโตและทำให้ขนสุนัขวัยหนุ่มสาวไม่เป็นประกายเงางาม โรคที่เกี่ยวกับทางเดินหายใจก็มีสาเหตุจากพยาธิลำไส้ได้เช่นเดียวกัน โดยพยาธิจะย้ายจากลำไส้เข้าไปอยู่ในปอด การควบคุมพยาธิลำไส้ต้องเริ่มจากสุขอนามัยที่ดีและที่อยู่อาศัยที่สะอาด และให้สุนัขรับประทานยาถ่ายพยาธิซึ่งสามารถหาซื้อได้ทั่วไปตามท้องตลาด

พยาธิหัวใจ

พยาธิหัวใจเป็นพยาธิชนิดหนึ่งที่อาศัยอยู่ในหัวใจห้องขวาและเป็นสาเหตุให้สุนัขเสียชีวิตได้ ส่วนใหญ่สุนัขจะมีพยาธิชนิดนี้เป็นปีก่อนที่จะแสดงอาการชัดเจน อาการโดยทั่วไปที่บ่งบอกว่าเป็นโรคพยาธิหัวใจคือการไอเล็กน้อย หายใจสั้น และเหนื่อยง่าย ในการรักษาพยาบาลนั้นต้องเสียค่าใช้จ่ายจำนวนมากและอาจจะไม่ปลอดภัยร้อยเปอร์เซ็นต์ ดังนั้นการป้องกันจะเป็นทางเลือกที่ดีที่สุด วิธีการป้องกันทำได้โดยการให้สุนัขทานยาทุกๆ เดือน หรือฉีดยาทุกๆ 2-3 เดือน หรืออีกทางเลือกคือการตรวจเลือดหาแอนติบอดีของพยาธิหัวใจโดยวิธีทดสอบแบบ SNAP ตามคลินิกสัตวแพทย์ทั่วไป

Ehrlichiosis Canis (E.canis)

อี.แคนิส เป็นอีกโรคหนึ่งที่เป็นอันตรายต่อสัตว์เลี้ยงได้ว่าเป็นเพื่อนที่ดีที่สุดของมนุษย์ ถ้าต้องการรายละเอียดเพิ่มเติมเกี่ยวกับโรคร้ายแรงนี้ สามารถอ่านได้จากบทความเรื่อง Ehrlichiosis Canis: ฆาตกรตัวร้าย

ข้อมูลสรีระโดยทั่วไปของสัตว์เลี้ยงขนาดเล็ก

	อัตราการหายใจ /นาที่	อัตราการเต้นของหัวใจ /นาที่	อุณหภูมิร่างกาย (°C)	ช่วงระยะเวลาตั้งครรภ์ (โดยประมาณ)	การบริโภค น้ำ (มล./กก.น้ำหนักตัว/วัน)	การบริโภคอาหาร (มล./กก.น้ำหนักตัว/วัน)
สุนัขขนาดเล็ก	10 – 30	60 – 120	38 – 39	59 – 66	40	15 – 20
สุนัขขนาดกลาง	10 – 30	60 – 120	38 – 39	59 – 66	40	15 – 20
สุนัขขนาดใหญ่	10 – 30	60 – 120	38 – 39	59 – 66	40	15 – 20
แมว	20 – 40	110 – 140	38 – 39	63 – 69	40	15 – 20

	อัตราการ หายใจ /นาที	อัตราการ เต้น ของหัวใจ /นาที	อุณหภูมิร่างกาย ($^{\circ}\text{C}$)	ช่วงระยะเวลาตั้ง ครบกั (โดย ประมาณ)	การบริโภค น้ำ (มล./กก.น้ำ หนักตัว/ วัน)	การบริโภคอาหาร (มล./กก.น้ำหนัก ตัว/วัน)
กระต่าย	32 – 100	220 – 325	38 – 39.6	29 – 33	50 – 100	25 + หญ้าแห้ง
หนูตะเภา	45 – 150	230 – 380	37.4 – 39.5	64 – 72	10%	20 + หญ้าแห้ง

อายุเฉลี่ยของสุนัขเปรียบเทียบกับมนุษย์ (เฉลี่ยทุกสายพันธุ์)

อายุสุนัข	อายุมนุษย์
1	15
2	24
3	28
4	32
5	36
6	40
7	44
8	48
9	52
10	56
11	60
12	64
13	68
14	72
15	76
16	80